

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 136/08-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. O. M., P., zastúpeného advokátkou JUDr. O. Š., H., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Ndc 1/2008 zo 17. januára 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. O. M. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. apríla 2008 doručená sťažnosť JUDr. O. M., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. O. Š., H., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Ndc 1/2008 zo 17. januára 2008 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že najvyšší súd napadnutým uznesením nevyhovel návrhu sťažovateľa na prikázanie veci vedenej Okresným súdom Humenné (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 C 6/2006, ktorej predmetom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa proti odporcovi Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v K. na určenie, že uchádzač o zamestnanie bol diskriminovaný podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov náhradou nemajetkovej ujmy, Okresnému súdu Liptovský Mikuláš, „z dôvodu, že neboli zistené zákonné predpoklady navrhovaného opatrenia podľa ust. § 12 ods. 2 O. s. p.“.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že „od septembra 2007 bol prihlásený k pobytu v P., okr. B. z dôvodu zlých bytových podmienok vo svojom doterajšom bydlisku v S... Tento jeho súčasný pobyt je značne vzdialený od OS Humenné a jeho zdravotný stav ŤZP/S mu neumožňuje sa na tento OS dostaviť a rovnako je aj v zlej sociálnej situácii a nemá finančné prostriedky na cestu do H.“.

Vzhľadom na to sťažovateľ zastáva názor, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené ním označené práva, a preto navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho návrhu nálezom rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Ndc 1/2008 zo 17. januára 2008 bolo porušené „základné právo sťažovateľa JUDr. O. M. na právnu pomoc v konaní pred súdmi, jeho právo prejednať vec v jeho prítomnosti, jeho právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom a jeho právo, aby jeho vec bola spravodlivo prejednaná“, zrušil napadnuté uznesenie a prikázal najvyššiemu súdu, aby „v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Ndc 1/2008 konal v súlade s Ústavou SR a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd“. Sťažovateľ tiež žiada, aby mu bola priznaná úhrada trov konania pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ tvrdí, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

O arbitrárnosti, resp. svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Opierajúc sa o uvedené bolo úlohou ústavného súdu už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti posúdiť, či napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň má za následok porušenie označených práv sťažovateľa.

Najvyšší súd napadnutým uznesením nevyhovел návrhu sťažovateľa na prikázanie veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 11 C 6/2006 Okresnému súdu Liptovský Mikuláš, čo odôvodnil právnym záverom, podľa ktorého *„neboli zistené zákonné predpoklady navrhovaného opatrenia podľa ustanovenia § 12 ods. 2 O. s. p.“*.

Podľa § 12 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) ak nemôže príslušný súd o veci konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení (§ 14), musí byť vec prikázaná inému súdu toho istého stupňa.

Podľa § 12 ods. 2 OSP vec možno prikázať inému súdu toho istého stupňa aj z dôvodu vhodnosti.

Podľa § 12 ods. 3 OSP o prikázaní veci rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa vec má prikázať.

Z § 12 ods. 3 OSP vyplýva, že o návrhu sťažovateľa na prikázanie predmetnej veci Okresnému súdu Liptovský Mikuláš bol príslušný rozhodnúť najvyšší súd.

Z citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že súd určený podľa § 12 ods. 3 OSP je povinný prikázať vec inému súdu len vtedy, ak nemôže príslušný súd o veci konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení podľa § 14 OSP (§ 12 ods. 1), zatiaľ čo

z iných dôvodov môže vec prikázať inému súdu toho istého stupňa vtedy, ak dospeje k záveru, že je to v konkrétnych okolnostiach vhodné (§ 12 ods. 2). Pri posudzovaní „vhodnosti“ prikázania veci inému súdu musí súd určený podľa § 12 ods. 3 OSP zohľadňovať popri dôvodoch uvedených v návrhu aj ďalšie okolnosti veci, ktorá sa má prikázať, napr. doterajší priebeh konania v predmetnej veci z hľadiska zásady hospodárnosti konania, trvalý pobyt, resp. sídlo účastníkov konania, vrátane ich právnych zástupcov a pod.

Vychádzajúc z uvedeného v danom prípade nemožno hodnotiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako arbitrárne, keďže právnym názorom, o ktorý ho oprel, sa neodchýlil natoľko od znenia § 12 ods. 2 OSP, že by zásadne poprel jeho účel alebo význam. Bolo totiž v jeho pôsobnosti posúdiť, či sú dôvody uvedené v návrhu sťažovateľa natoľko závažné, že vyvolávajú potrebu prikázať vec Okresnému súdu Liptovský Mikuláš.

Vo vzťahu k odôvodneniu napadnutého uznesenia ústavný súd predovšetkým poukázal na to, že uznesenie o prikázaní veci je procesné uznesenie, na ktorého odôvodnenie nemôžu byť kladené také požiadavky, ako na rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej. V danom prípade je odôvodnenie napadnutého uznesenia nesporne veľmi stručné, keďže sa obmedzuje len na odkaz na príslušné ustanovenie OSP (§ 12 ods. 2), aj keď z neho implicitne možno vyvodiť niektoré dôvody, ktoré viedli najvyšší súd k záveru, že prikázanie predmetnej veci nie je v konkrétnych okolnostiach prípadu vhodné (napr. z dotknutého spisu vyplynulo, že okresný súd v predmetnej veci už konal a uznesením č. k. 11 C 6/2006-89 zo 4. júla 2007 ustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu, ktorý má sídlo v územnom obvode okresného súdu).

Za daných okolností stručné odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za také pochybenie najvyššieho súdu, ktoré by umožňovalo dospieť k záveru, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Ndc 1/2008 zo 17. januára 2008 je z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neakceptovateľné a má zároveň za následok porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, alebo jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na subsidiárne postavenie ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základných práv

a slobôd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy by navyše opačný záver vo veci sťažovateľa poprel doterajšiu judikatúru ústavného súdu vo vzťahu k podmienkam ústavného preskúmania rozhodnutí všeobecných súdov a postavil ho do pozície (štvrtej) opravnej inštalácie, ktorá je priamo nadriadená celej sústave všeobecných súdov.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu je tiež posúdiť, či tento nie je zjavne neopodstatnený. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že okolnosti uvádzané v sťažnosti sťažovateľa nenaznačujú, že by napadnuté uznesenie najvyššieho súdu malo také nedostatky, ktoré by mohli viesť k záveru o porušení základných práv sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy alebo jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a na základe toho sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2008